

Er zit muziek in de toekomst

Uit een onderzoek naar Muziek in de Bibliotheek (België, nov. 2024):

“Er is nog steeds publiek dat behoefte heeft aan een fysieke muziekcollectie. Muziek is een laagdrempelige kunstvorm die mensen samenbrengt. Het luisteren naar muziek kan bijdragen tot een beter welzijn. Daarom is het belangrijk dat iedereen er vrije toegang toe heeft.”

Artikel: De wereld van vinyl verovert jonge harten (jan. 2025 Record en CD Fair in de RAI Amsterdam):

“... Millennials en Gen-Z'ers dragen bij aan de opkomende populariteit van vinylplaten. De jongere generatie hunkert naar fysieke muziekervaringen in een digitaal tijdperk.”

Inleiding

Het gaat steeds beter met de Muziekbank. Dit komt onder meer door de toegenomen belangstelling voor fysieke muziekdragers. Maar zeker ook door de actieve opstelling van de vrijwilligers in onze nieuw ingerichte plek in de centrale bibliotheek. Meer activiteiten, meer uitleningen, meer vrijwilligers, meer aanloop, gunstige vooruitzichten: van belang is om dit vast te houden en waar mogelijk uit te breiden. Dit beleidsplan geeft richting aan een toekomst waar muziek in zit en zorgt voor nog meer verbinding.

Doelstelling

De Stichting Muziekbank heeft volgens de **statuten** ten doel “het voor iedereen toegankelijk maken van een zo compleet mogelijke muziekcollectie door het ter leen verstrekken van muziek gerelateerde media”. De Stichting is ingeschreven in de Kamer van Koophandel (KVK-nummer 41028432) en bestaat sinds 1967. Ze is gevestigd in de centrale bibliotheek in de Pijpenstraat te Enschede.

De Muziekbank geeft een bredere invulling aan haar doelstelling door naast een uitleencentrum ook een kenniscentrum van muziek te zijn. De Muziekbank is in het

bezit van meer dan 120.000 muziekdragers (voornamelijk cd's) met o.a. klassiek, pop, jazz, blues en wereldmuziek en leent deze uit aan muzikliefhebbers in Enschede en omgeving en aan leden van de bibliotheken in Gelderland. De verzameling van muziekdragers wordt wekelijks geactualiseerd door nieuwe aankopen en regelmatig verrijkt door donaties van organisaties (bijvoorbeeld de Wereldomroep) en particulieren. Naast het uitlenen van muziek worden ook speciale bijeenkomsten georganiseerd rondom bepaalde muziekthema's, onder de noemer *Luisterrijk*. Ook wordt met andere culturele (muziek)instellingen samengewerkt bij het creëren van gemeenschappelijke programma's en evenementen.

Vrijwilligers

De Muziekbank draait volledig op vrijwilligers. Ook bij het aannemen van nieuwe vrijwilligers heeft zij oog voor haar sociale en maatschappelijke functie (diversiteit, integratie). De groep van ca. 80 vrijwilligers voert het beheer uit van de muziekcollectie, zoals de aankoop van nieuwe items, de uitleenfunctie/balie, de archivering, de marketing, de ICT en andere ondersteunende functies. Meer en meer wordt samengewerkt met afdelingen van de bibliotheek, zoals de ICT en de marketing. Het eigen ontwikkelde collectiebeheersysteem (Buffalo Oxid) is dan ook in overleg vervangen door het collectie- en uitleensysteem van de bibliotheek (V-Smart).

De Muziekbank maakt plekken vrij voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en ziet geregeld vrijwilligers doorstromen naar reguliere betaalde banen. Het bestuur en alle overige vrijwilligers ontvangen geen vergoeding. Natuurlijk wordt op bescheiden schaal aandacht geschonken aan het vele werk dat de vrijwilligers verrichten, door middel van bijvoorbeeld een zomeractiviteit, de huldiging van vrijwilligers die 12,5 en 25 jaar werkzaam zijn bij de Muziekbank, een Nieuwjaarsbijeenkomst en een eindejaar-presentje. De inkomsten bestaan o.a. uit een bijdrage van Bibliotheek Enschede, contributies, bijdragen van donateurs van de Muziekbank, verkoop van cd's en lp's en uitleningen via andere bibliotheken in o.a. Gelderland.

Beleidsplan

Het bestuur heeft een beleidsplan opgesteld, bestaande uit de volgende punten:

1. Het verder uitbouwen van muziek-gerelateerde activiteiten

Het aantal activiteiten is de laatste jaren aanzienlijk toegenomen, dit is deel van ons bestaansrecht en daarbij zoeken we verbinding met maatschappelijke organisaties in Enschede.

Zo organiseren we zelf:

- Luisterrijk: laagdrempelige lezingen door experts van buiten en van binnen de Muziekbank;
- Dichter bij Muziek: live muziek en poëzie;
- Cursussen over muziekgenres zoals de cursus Klassieke muziek; en
- Verkoopdagen waarop cd's en lp's worden verkocht.

Samen met andere organisaties organiseren we:

- Popdocs met filmhuis Concordia en poppodium Metropool;
- Tales & Tunes met Bibliotheek Enschede en poppodium Metropool;
- De Luisterclub met Senia; en
- De Internationale Vrouwendag met SIVE.

Daarnaast gaan we deelnemen aan de Week van de Amateurkunst (WAK) en hebben we meegedaan als live-muzieklocatie tijdens de Enschedese Popronde.

Nieuwe activiteiten vragen ook meer inzet van de huidige vrijwilligers en dat kan voor te veel spanning zorgen, wanneer we meer willen dan we aankunnen. Van belang is dan ook een goede afstemming tussen de activiteiten en de belastbaarheid van ons als organisatie.

Het doel is wel om niet stil te staan en verder verbinding te blijven zoeken met organisaties rondom het thema muziek. Onze huidige ruimte is in 2024 opnieuw ingericht en daar vinden al vele goed bezochte activiteiten plaats. De ruimte zou nog meer een ontmoetingsplek moeten worden waar je aan de muziek/stamtafel met andere belangstellenden in gesprek kan komen over muziek en ervaringen kunt uitwisselen en waar je ook naar muziek kunt luisteren. Daarnaast is er een ruime sortering aan muziektijdschriften en naslagwerken. Onze balievrijwilligers zouden naast het uitleenwerk meer als vraagbaak kunnen optreden voor onze

klanten. Ook een rol van gastvrouw of -heer kan van belang zijn om klanten over een drempel te helpen.

Actiepunt: Het gecoördineerd uitbouwen van muziekgerelateerde activiteiten en verder werken aan een laagdrempelige muzikale ontmoetingsplek.

2. Verstevigen vrijwilligersbeleid

De Muziekbank is voor haar vrijwilligers een waardevolle plek. Een plek waar mensen hun liefde voor muziek kunnen delen en combineren met nuttige werkzaamheden. Ook is er plek voor vrijwilligers die in de maatschappij willen re-integreren. Door geleidelijk weer een arbeidsritme op te pakken, door meer zelfvertrouwen te creëren in relaties met anderen, door de Nederlandse taal zich beter eigen te maken, door het gevoel ergens bij te horen en van betekenis te zijn.

Door de toename van het aantal vrijwilligers is er de noodzaak om het vrijwilligersbeleid meer vorm te geven en ook om taken en verantwoordelijkheden helder te hebben. In samenwerking met de bibliotheek is een vertrouwenspersoon aangewezen. De groei van het aantal vrijwilligers is op zich mooi, ook gelet op de diversiteit ervan, maar het legt onevenredig veel druk op een paar sleutelfiguren voor begeleiding en aansturing binnen de Muziekbank. Dit is kwetsbaar en daarom willen we de druk meer verdelen. Ook willen we voor nieuwe vrijwilligers eerst werken met een proefperiode en bekijken of het vrijwilligerswerk echt aansluit bij hun en onze behoefte. Daarnaast is er behoefte aan vrijwilligers met specifieke vaardigheden, zoals marketing. Hier liggen nog veel kansen. Dit kan meer vorm krijgen door het verder implementeren van de nieuwe huisstijl en meer extern promoten van de Muziekbank.

Actiepunt: De kwetsbaarheid verlagen door begeleiding en aansturing te verdelen, taken en verantwoordelijkheden te beschrijven en het vinden van vrijwilligers met specifieke benodigde vaardigheden.

3. Het versterken van de financiële basis

Om het zelfstandig voortbestaan van de Muziekbank te garanderen is een gezonde financiële basis van levensbelang. Na moeilijke financiële jaren is de situatie nu stabiel te noemen. Vooral door goede verkoopdagen van collecties die wij aangeboden krijgen (o.a. van de Wereldomroep en Bibliotheek Nijmegen en van particulieren). Doordat we titels in onze collectie niet afschrijven, maar behouden, groeit de collectie en hebben we bijzondere en zeldzame exemplaren.

De collectie groeit elk jaar met ongeveer 3000 titels, waarvan ongeveer de helft nieuw wordt aangeschaft. Hierbij wordt rekening gehouden met een zo breed mogelijk aanbod, van pop, jazz, klassiek en blues tot wereldmuziek. Van K-pop tot bebop en van hardrock tot barok.

De groei van uitleningen aan bibliotheken in Gelderland die ook gebruik maken van V-Smart is in gang gezet. Het weer toegankelijk maken van de uitleenfunctie voor de Overijsselse bibliotheken sluit daarbij aan. Daarnaast willen we ook dat jongeren ons meer vinden en gebruik maken van onze diensten. Dit sluit aan bij de voorziening van de Bibliotheek Enschede dat jongeren tot 27 jaar gratis lid kunnen worden en ook dus gratis uit onze collectie kunnen lenen.

Actiepunt: Meer inkomsten genereren en meer gebruik van onze collectie.

Tot slot

Het bestuur van de Muziekbank ziet muziek in de toekomst en toekomst in muziek. Met een basis van actieve, competente en gemotiveerde vrijwilligers en verbindende muziekactiviteiten met maatschappelijke partners, en met een gezonde financiële basis. Verbinding is daarbij onze centrale kracht naast het in standhouden van onze collectie als muzikaal erfgoed. Dit zal ook het doel zijn bij de aanstaande verhuizing naar Het Warenhuis.

NOS nieuws 13 maart 2026: Comeback van muziekzaak compleet: Britse keten HMV breidt uit in Nederland:

“...Door de hernieuwde interesse van muziek op vinyl keren muzikwinkels de afgelopen jaren in rap tempo terug in het straatbeeld. De populariteit van de